

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Vår dato: 10.08.2017
Deres dato: 10.05.2017
Vår referanse: [Vår ref]
Deres referanse: 17/1008

Høringsuttalelse om forslag til lov om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen

NHO viser til Olje- og energidepartementets høringsbrev av 10. mai 2017 om forslag til ny lov om mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen. NHO takker for muligheten til å delta i høringen, og oversender herved våre innspill i saken.

Generelt

På NHOs årskonferanse 2017 "Made in Norway – på jobb for en grønn fremtid", pekte vi på mulighetene for ny næringsutvikling innenfor mineralnæringen. Norge og verden står foran en transformasjonsfase. Det handler om å utvikle og skape nye lønnsomme arbeidsplasser for videre vekst og verdiskaping ved siden av olje- og gassindustrien, som ikke vil ha en like dominerende rolle i norsk økonomi i fremtiden.

Mineraler har gjennom hele menneskehetens historie vært avgjørende for velstand og utvikling. Hver ny epoke kjennetegnes av at nye mineralske råstoffer ble tilgjengelig, som igjen ledet til teknologiske nyvinninger. Overgangen til en grønnere og mer klimavennlig verden tar oss bokstavelig talt inn i en ny steinalder. Solceller, vindmøller, elbiler, smarttelefoner, batterier og strømledninger - alt krever mineraler. Mye kan resirkuleres, men befolkningsvekst og velstandsutvikling medfører at vi fortsatt må hente mesteparten av råstoffene fra berget eller havbunnen.

Europa produserer i dag bare 2-3 prosent av verdens mineraler, men forbruker 20 prosent. Norge har betydelige mineralressurser, både på land og under havbunnen, som kan bidra til Europas ressurstilgang. NHO mener Norge bør kartlegge og utvinne mer av våre mineralressurser. Mineraler er nødvendig for det grønne skiftet, og bra for norsk verdiskaping og arbeidsplasser. Mineralressursene på norsk territorium må kartlegges med høyoppløselige data.

Myndighetene må styrke forvaltningsorganene og få fortgang i saksbehandlingen av mineralprosjekter. NHO forventer en positiv innstilling til verdiskapingspotensialet i mineralnæringen. I konkrete prosjekter må det foretas en helhetlig samfunnsmessig avveining mellom lokale miljøkonsekvenser og verdiskaping og arbeidsplasser. Noen steder må vi leve med deponering av overskuddsmasser, også i sjøen, der hvor det vurderes som den beste løsningen.

OECD venter en rask og formidabel vekst i havbaserte næringer og anslår en dobling av havøkonomien frem mot 2030. Norge som havnasjon har store muligheter til å ta del i den globale etterspørselen. Norge har flere komparative fortrinn til å være med på en videre vekst innen havnæringene. Det er fortsatt mye vi ikke vet om mulighetene i havrommet. Kunnskapsinnhenting må derfor pågå kontinuerlig, men avgjørelser må tas fortløpende med tilstrekkelig kunnskap. Forutsigbarhet og langsiktig satsing er viktig for næringslivet, og usikkerhet knyttet til manglende regelverk om rettigheter i havet og på havbunnen må fjernes.

Om lovforslaget

Selv om kommersiell utvinning av mineraler på havbunnen på norsk sokkel nok ligger et stykke frem i tid, er det høyst sannsynlig et potensiale for utvinning av slike mineraler. På kort og mellomlang sikt mener NHO det et viktigst å tilrettelegge for økt kartlegging og utvinning av mineraler på norsk landterritorium, men vi er glad for at regjeringen ønsker å være i forkant av utviklingen og ha et godt regelverk på plass også for fremtidig økt mineralutvinning på sokkelen.

Gjeldende regelverk for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel er ufullstendig. NHO deler departementets oppfatning at det derfor er behov for et regelverk som legger til rette for miljø- og sikkerhetsmessig forsvarlig ressursforvaltning, og som ivaretar hensynet til samvirke med andre aktiviteter. Forslaget legger de overordnede rammene for mineralvirksomhet og fastsetter de viktigste bestemmelsene for ressurskartlegging og utvinning. Mer detaljerte regler fastsettes i forskrift.

NHO viser til høringsuttalelsen fra Norsk Bergindustri, og mener departementet bør vurdere nøye de problemstillingene som bergindustrien peker på. Til tross for enkelte fellestrekk mellom utvinning av mineral- og petroleumsressurser er ulikhetene mellom de to næringene signifikante. Næringen påpeker blant annet at lovforslaget ligger tettere opp mot dagens petroleumslovgivning enn mineralloven, noe som er bemerkelsesverdig siden den relativt ferske mineralloven er tilpasset mineralske råstoffer og behovene til bransjen som utvinner disse ressursene. Det utelukkes ikke at det kan være gode grunner for dette, men vi savner en redegjørelse for valg av tilnærming.

NHO ber departementet særskilt vurdere næringens innspill knyttet til undersøkelsestillatelse og fortrinnsrett. Nær alle minerallover i verden legger til grunn at finneren av en forekomst har fortrinnsrett, og at de med stor sannsynlighet får utnytte forekomstene. Dette er nødvendig for å få selskaper til å investere i leting. Mineralindustri til havs vil ikke gi samme grunnrente og fortjenestemarginer som det man har sett i oljeindustrien.

Bergindustrien påpeker at mineralske råstoffer på land forvaltes av Nærings- og fiskeridepartementet gjennom Direktoratet for mineralforvaltning og NGU, mens lovforslaget foreslår at Oljedirektoratet skal forvalte mineralske råstoffer på sokkelen. NHO deler bergindustriens bekymring for manglende kunnskaps- og kompetanseoverføring, mer byråkrati og manglende helhetstilnærming til forvaltningen av mineralske råstoffer, og håper departementet i det videre arbeidet med lovforslaget vil vurdere dette nøye.

Med vennlig hilsen
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET
Næringspolitisk avdeling

Per Øyvind Langeland (s)
Avdelingsdirektør

Christoffer Sahl (s)
Seniorrådgiver